

Številka: Up-893/16-27
U-I-194/16-8
Datum: 20. 4. 2017

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi družb ONISAC, d. o. o., Ljubljana, ki jo zastopa direktor Sergej Racman, in KOLOSEJ ZABAVNI CENTRI, d. o. o., Ljubljana, ki jo zastopa direktor Zoran Hrovatin, na seji 20. aprila 2017

odločilo:

- 1. Sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. Cst 575/2016 z dne 14. 10. 2016 se razveljavi in zadeva se vrne temu sodišču v novo odločanje.**
- 2. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti tretjega odstavka 20. člena v zvezi s prvim odstavkom 19. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr. in 27/16) se zavrže.**

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Višje sodišče je z izpodbijanim sklepom delno ugodilo pritožbama upnic in spremenilo sklep sodišča prve stopnje o potrditvi prisilne poravnave, terjatvah, ugotovljenih v postopku prisilne poravnave, in naložitvi plačila terjatev upnikom pod pogoji potrjene prisilne poravnave ter začelo stečajni postopek nad stečajno dolžnico Kolosej kinematografi, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju dolžnica). Pojasnilo je, da sta pritožnici kot navadne terjatve prijavili terjatve iz naslova solidarnega poročstva po sklenjenih posojilnih oziroma kreditnih pogodbah z bankami oziroma iz naslova pristopa k dolgu. Upraviteljica naj bi v osnovnem in dopolnjenem seznamu preizkušenih terjatev v opombi navedla, da te terjatve priznava pod odložnim in razveznim pogojem, ki naj bi se uresničil, kolikor bi pritožnici poravnali dolg do bank. Na ugovor pritožnic naj bi sodišče prve stopnje

s sklepom o preizkusu terjatev z dne 22. 4. 2016 med drugim odločilo, da se pri prijavljenih terjatvah pritožnic v stolpcu Opombe upravitelja pravilno navede, da sta pritožnici prijavili navadne terjatve in ne pogojnih. To naj bi imelo za posledico, da je bila pri navedenih terjatvah pritožnic izpuščena opomba upravitelja, iz katere naj bi izhajalo, da so njune terjatve priznane pod razveznim oziroma odložnim pogojem. Upravitelj naj bi tako pri glasovanju o sprejetju prisilne poravnave upošteval količnik, ki velja za navadne terjatve in je višji od količnika, ki velja za navadne terjatve, vezane na odložni pogoj. Višje sodišče je menilo, da je sodišče prve stopnje zmotno sledilo upraviteljevemu poročilu o glasovanju, saj naj bi bilo treba količnik za glasovanje določiti glede na dejansko opredelitev terjatve v prijavi terjatve. Upravitelj naj bi moral namreč upoštevati 201. člen Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju ZFPPIPP). To naj bi pomenilo, da mora upravitelj pri določitvi količnika za glasovanje priznanih oziroma verjetno izkazanih navadnih terjatev upoštevati, ali gre za terjatve, povezane z odložnim pogojem, tudi če to v opombah pri posamezni terjatvi v končnem seznamu preizkušenih terjatev ni izrecno navedeno. Plačilo od dolžnika naj bi porok lahko zahteval šele, ko bi plačal upnikovo terjatev. V obravnavanem primeru naj ne bi nobena od pritožnic zatrjevala niti dokazala, da je katero od terjatev iz naslova danega poročila oziroma pristopa k dolgu plačala. To naj bi pomenilo, da se odložni pogoj (plačilo upnikove terjatve) še ni izpolnil. Glede na navedeno je Višje sodišče ugotovilo, da je nižje sodišče za navedene terjatve upoštevalo napačen (previsok) količnik. Ob upoštevanju po mnenju Višjega sodišča pravnega količnika je to sodišče ponovno izračunalo delež glasovalnih pravic iz tretjega odstavka 201. člena ZFPPIPP in ugotovilo, da ta delež znaša 50,41 odstotka, kar naj bi pomenilo, da večina, potrebna za sprejetje prisilne poravnave, ni bila dosežena. Višje sodišče je zato na podlagi prvega odstavka 208. člena v zvezi s prvim odstavkom 242. člena ZFPPIPP začelo stečajni postopek nad dolžnico. Glede navedb dolžnice v odgovoru na pritožbo pa je sodišče še pojasnilo, da je o vprašanju, ali gre pri dveh bankah za navadne ali zavarovane terjatve, že pravnomočno odločilo z drugim sklepom, zato naj na njene navedbe v izpodbijanem sklepu ne bi bilo treba odgovarjati. Zmotno pa naj bi bilo tudi stališče dolžnice, da je zaradi upoštevanja načela *ne bis in idem* s pravnomočnostjo končnega seznama preizkušenih terjatev že določen tudi količnik za glasovanje terjatev pritožnic.

2. Pritožnici zatrjujeta kršitev 2., 22. in 23. člena Ustave. Strinjata se, da je treba v primeru terjatev, ki so v končnem preizkušenem seznamu navedene kot pogojne terjatve, v času glasovanja zaradi določitve količnika glasovanja ugotoviti, ali se je odložni pogoj uresničil ali ne. Vendar pa naj v obravnavanem primeru ne bi šlo za to. Višje sodišče naj bi namreč spregledalo, da so terjatve pritožnic v omenjenem seznamu opredeljene kot navadne in ne kot pogojne. To naj bi jasno in nedvoumno izhajalo iz končnega seznama preizkušenih terjatev z

dne 20. 4. 2016, ki naj bi kot sestavni del sklepa sodišča prve stopnje o preizkusu terjatev z dne 22. 4. 2016 postal pravnomočen s sklepom sodišča druge stopnje št. Cst 320/2016 z dne 21. 6. 2016. S tem, ko naj Višje sodišče tega ne bi upoštevalo, naj bi poseglo v navedeni pravnomočni sklep. S tem naj bi izvotlilo pravico pritožnic do učinkovitega sodnega varstva (23. člen Ustave). Izpodbijani sklep naj bi bil tudi notranje protisloven, s čimer naj bi bil kršen 22. člen Ustave. Višje sodišče naj bi namreč v 7. točki obrazložitve izpodbijanega sklepa ugotovilo, da je bilo v postopku prisilne poravnave pravnomočno ugotovljeno, da so terjatve pritožnic navadne terjatve, v nadaljevanju pa je kljub temu izhajalo iz predpostavke, da so te terjatve povezane z odložnim pogojem, pri čemer je ugotavljalo, ali je bil ta pogoj do faze ugotavljanja izida glasovanja že izpolnjen. Tako ravnanje Višjega sodišča naj bi bilo samovoljno oziroma arbitrarno, saj naj ne bi upoštevalo končnega seznama terjatev. Obrazložitev sodišča, da dejstvo, da je terjatev navadna in kot taka navedena v končnem seznamu preizkušenih terjatev, samo po sebi še ne določa količnika za glasovanje o prisilni poravnavi, naj bi bila vsebinsko prazna. Za kakšno vrsto terjatve gre, naj bi bilo namreč treba izhajati iz pravnomočnega sklepa o preizkusu terjatev, katerega sestavni del je tudi končni seznam preizkušenih terjatev. Sodišče prve in sodišče druge stopnje naj ne bi obrazložili, zakaj sta pri ugotavljanju izida glasovanja o prisilni poravnavi upoštevali tudi terjatve bank, za katere je bilo v postopku zatrjevano, da so zavarovane terjatve. V poročilu o finančnem položaju in poslovanju dolžnice naj bi bilo namreč navedeno, da gre za zavarovane terjatve, glede katerih naj banki ne bi smeli glasovati. Zato naj jih sodišči ne bi smeli upoštevati pri izidu glasovanja o prisilni poravnavi. Pritožnici sta predlagali tudi, naj Ustavno sodišče do končne odločitve zadrži izvrševanje izpodbijanega sklepa in zadevo obravnava absolutno prednostno.

3. Pritožnici sta vložili tudi pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti tretjega odstavka 20. člena v zvezi s prvim odstavkom 19. člena ZFPPIPP. Menita, da je podano neskladje z drugim odstavkom 14. člena Ustave, kolikor izpodbijana določba ne določa, da so zavarovane terjatve tudi tiste terjatve, ki so zavarovane z zastavno pravico na premoženju tretje osebe. Pojasnujeta, da ima upnik v primeru, ko ima terjatev zavarovano z nepremičnino tretjega in ne z nepremičnino insolventnega dolžnika, še vedno terjatev, ki je zavarovana. Zgolj to, da bo tretja oseba v primeru izpolnitve celotne terjatve vstopila v položaj upnika, pa naj ne bi bil razlog za razlikovanje med upniki, ki imajo terjatev zavarovano z nepremičnino tretjega, in upniki, ki imajo terjatev zavarovano s premoženjem dolžnika. Status terjatve in položaj upnika v postopku prisilne poravnave naj torej ne bi bila odvisna od lastništva na predmetu zavarovanja.

4. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-893/16 z dne 21. 11. 2016 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo. S sklepom je še odločil, da se do končne

odločitve Ustavnega sodišča zadrži nadaljnje opravljanje dejanj v stečajnem postopku nad družbo Kolosej kinematografi, d. o. o. – v stečaju, Ljubljana.

5. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je Ustavno sodišče o sprejemu ustavne pritožbe obvestilo Višje sodišče v Ljubljani. V skladu z drugim odstavkom navedenega člena ZUstS pa je pozvalo upnike Kolosej kinematografi, d. o. o. – v stečaju, s pozivom, ki je bil objavljen na spletnih straneh za objave v postopkih zaradi insolventnosti, naj se izjavijo o ustavni pritožbi.

6. Na pritožbo je odgovorila upnica KBS BANKA, d. d., Maribor, sedaj NOVA KBM, d. d., Maribor (v nadaljevanju KBM). Navaja, da so bili upniki s pozivom Ustavnega sodišča, ki je bil objavljen na spletnih straneh Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES), pozvani, naj se izjavijo o ustavni pritožbi pritožnikov, kar naj bi bilo v nasprotju z drugim odstavkom 56. člena ZUstS. Ta določba naj bi bila posebna. Zato naj se prvi odstavek 6. člena ZUstS v tem primeru ne bi smel upoštevati. Po tej določbi naj bi se smiselno uporabila pravila postopka, iz katerega konkretna zadeva izvira, le tam, kjer naj ne bi obstajalo posebno pravilo v ZUstS. Upnica pojasnjuje, da ustavna pritožba pritožnice KOLOSEJ ZABAVNI CENTRI, d. o. o., Ljubljana, ni bila vložena, ker naj ne bi vsebovala veljavnega podpisa zakonitega zastopnika, ker naj ta pri firmi in lastnoročnem podpisu ne bi bil naveden z imenom in priimkom. Sicer se pa strinja z razlogi izpodbijanega sklepa. Navaja, da sklep sodišča o preizkusu terjatev ne pomeni pravnomočne odločitve o naravi terjatev, saj naj bi bil namen tega preizkusa zgolj presoja procesne legitimacije upnikov za glasovanje o prisilni poravnavi. To naj bi potrjevali pravna teorija in sistemska razlaga ZFPPIPP. Upravitelj naj bi bil pri izračunu deleža glasovalnih pravic in odločanja o izidu glasovanja vezan na sklep o preizkusu terjatev le v obsegu, ki ga določa četrti odstavek 206. člena ZFPPIPP, tj. le glede vprašanja, katere terjatve so priznane in verjetno izkazane. Zato naj določitev količnika posamezni terjatvi v nobenem primeru ne bi mogla poseči v sklep o preizkusu terjatev, saj naj bi se količnik za glasovanje o prisilni poravnavi določil kasneje. Ta količnik naj bi bil odvisen od tega, kaj se je s terjatvijo od trenutka začetka prisilne poravnave zgodilo (morebitna prenos terjatve na stečajnega dolžnika ali sklenitev dogovora o njej na podlagi petega odstavka 200. člena ZFPPIPP). Sklep o preizkusu terjatev naj torej ne bi vseboval odločitve o isti stvari kot poročilo upravitelja o izidu glasovanja in s tem povezan sklep sodišča. Zgolj navedba terjatve v končnem seznamu preizkušenih terjatev naj sama po sebi še ne bi določala količnika za glasovanje o prisilni poravnavi. Določitev količnika naj torej ne bi spadala v fazo preizkusa terjatev, pač pa v fazo glasovanja o prisilni poravnavi. Ugovor pravnomočno razsojene stvari naj zato ne bi mogel biti utemeljen. Neutemeljen naj bi bil tudi očitek pritožnikov o priznanju glasovalne pravice

dvema upnikoma, ki naj bi imela zavarovane terjatve in naj jima glasovalne pravice po ZFPPIPP ne bi šle. Pritožnici naj glede tega očitka ne bi izkoristili vseh pravnih sredstev, saj ga nista uveljavljali v ugovorih o prerekanju terjatev in proti dopolnjenemu seznamu preizkušenih terjatev, niti v pritožbi zoper sklep o preizkusu terjatev. Tudi sicer naj bi bilo njuno stališče v zvezi z navedenim očitkom notranje protislovno. Pritožnici naj bi namreč najprej podali ugovor pravnomočno razsojene stvari glede njunih terjatev, pri slednjem očitku pa zatrjujeta obratno, češ da naj bi se sodišči z vprašanjem statusa terjatev upnic po nepotrebnem in prezgodaj ukvarjali že v fazi preizkusa terjatev, saj naj bi bilo to vprašanje predmet faze ugotavljanja izida o glasovanju o prisilni poravnavi. Upnica pri tem s sklicevanjem na nekatere določbe ZFPPIPP in Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo – OZ) obširno utemeljuje, zakaj to stališče pritožnic ni pravilno.

7. Na odgovor KBM je odgovorila pritožnica ONISAC, d. o. o., Ljubljana. Pojasnila je, da ni mogoče dvomiti o podpisu direktorja družbe KOLOSEJ ZABAVNI CENTRI, d. o. o., Ljubljana, na zadnji strani ustavne pritožbe ob žigu družbe, ker je z imenom in priimkom naveden v uvodnem delu ustavne pritožbe. Sicer pa upničinemu odgovoru v celoti nasprotuje. O naravi njenih terjatev naj bi se odločilo že s sklepom o preizkusu terjatev z dne 22. 4. 2016. Če KBM meni, da se takrat sodišče z vprašanjem narave terjatev ne bi smelo ukvarjati, bi morala zoper sklep o preizkusu terjatev vlagati pravna sredstva (ugovor, pritožba), česar naj ne bi storila. Glede terjatev dveh upnic pa pritožnica vztraja, da so te zavarovane, kljub temu da naj bi bile zavarovane s premoženjem tretje osebe in ne s premoženjem dolžnice, ter da zato nimajo glasovalne pravice. Pritožnica meni, da upnici ne bi smeli glasovati o prisilni poravnavi, saj naj bi to pomenilo neenako obravnavanje upnikov in prekomeren poseg v položaj upnikov z nezavarovanimi terjatvami. Navaja, da je bilo stališče teorije o primerjavi zastave za tuj dolg s poroštvom, ki ga v odgovoru na ustavno pritožbo utemeljuje KBM, izrecno zavrjeno z odločbo Vrhovnega sodišča št. III Ips 37/2013 z dne 11. 6. 2013. Predlaga, naj Ustavno sodišče zaradi dvoma o nepristranskosti sodišča višje stopnje v primeru morebitne razveljavitve izpodbijanega sklepa zadevo vrne v novo odločanje drugemu senatu navedenega sodišča. To sodišče naj bi namreč imelo dvojna merila pri odločanju, kar naj bi kazalo na določeno stopnjo arbitrarnosti: pravnomočnosti sklepa o preizkusu terjatev naj ne bi upoštevalo pri upnikih z navadnimi terjatvami, ki so prisilno terjatev podprli, upoštevalo pa naj bi ga pri upnikih, ki imajo terjatve zavarovane na premoženju tretjih in ki so glasovali proti prisilni poravnavi.

B. – I.

Ustavna pritožba

a) Procesne predpostavke

8. Glede na odgovor upnice KBM in njene očitke o dolžnosti vročanja ustavne pritožbe nasprotnim udeležencem po pošti (in ne prek spletne strani za objave pri AJPES, kot je z ZFPPIPP določeno v insolvenčnih postopkih) Ustavno sodišče najprej pojasnjuje, da iz drugega odstavka 56. člena ZUstS dolžnost Ustavnega sodišča vročati pisanja nasprotnim udeležencem po pošti ne izhaja, pač pa le, da je pomembno nasprotne udeležence seznaniti z vsebino vloge in jim na ta način zagotoviti pravico do izjave. Navedena določba namreč določa le, da se jim ustavna pritožba pošlje zaradi zagotovitve pravice do izjave, ne določa pa načina pošiljanja navedene vloge v odgovor. Zato je Ustavno sodišče na podlagi prvega odstavka 6. člena ZUstS smiselno uporabilo 122. člen ZFPPIPP, ki v insolvenčnih postopkih ureja način vročanja sodnih pisanj. S tem je bila pravica do izjave upnici zagotovljena, saj se je z vsebino ustavne pritožbe seznanila in nanjo odgovorila v postavljenem roku.

9. Upnica KBM še zatrjuje, da ustavna pritožba pritožnice KOLOSEJ ZABAVNI CENTRI, d. o. o., Ljubljana, ni bila vložena, ker naj ne bi vsebovala veljavnega podpisa direktorja, saj naj ta poleg podpisa ne bi bil naveden z imenom in priimkom ter funkcijo, ki jo opravlja, kot naj bi zahtevala uveljavljena praksa rednih sodišč. Iz prvega odstavka 53. člena ZUstS izhaja, da mora ustavna pritožba med drugim vsebovati ime pritožnika in sedež, če gre za pravno osebo, ter osebno ime, naziv ali funkcijo njenega zastopnika. Enako določa tudi Priloga III. Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11), v njej pa je še dodatna zahteva po podpisu vložnika. Vse to ustavna pritožba omenjene pritožnice vsebuje. Direktor je s priimkom in imenom ter funkcijo zapisan v uvodu ustavne pritožbe zraven navedbe firme in sedeža druge pritožnice. Na koncu ustavne pritožbe so navedba firme, žig firme in lastnoročni podpis. Glede na to je Ustavno sodišče vlogo drugega pritožnika štelo za popolno.

b) Presoja očitkov o kršitvah človekovih pravic

10. Z ustavnopravnega vidika je pomemben očitek pritožnic o kršitvi njune pravice iz 23. člena Ustave. Pritožnici menita, da je Višje sodišče z izpodbijano odločitvijo poseglo v pravomočni sklep sodišča prve stopnje o preizkusu terjatev z dne 22. 4. 2016, katerega sestavni del je bil tudi končni seznam preizkušenih terjatev z dne 20. 4. 2016. Njuni terjatvi, ki sta v navedenem seznamu opredeljeni kot navadni terjatvi, naj bi nepravilno štelo za terjatvi z odločnim pogojem in jima zato pripisalo nižji količnik za glasovanje, kar naj bi privedlo do razveljavitve sklepa sodišča prve stopnje o potrditvi prisilne poravnave ter do začetka

stečajnega postopka nad dolžnico. Glede na to mora Ustavno sodišče preizkusiti, ali so navedena stališča sodišča sprejemljiva z vidika pravice do sodnega varstva.

11. Pravica do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave ne zagotavlja le možnosti predložitve zadeve sodišču, pač pa tudi pravico do vsebinske (meritorne) odločitve. Ta pravica je lahko učinkovita le, če se lahko stranka zanese, da v sodnem postopku pride do zavezujoče, pravnomočne odločitve, ki je v kakšnem drugem postopku ni mogoče več postavljati pod vprašaj.¹ Zahteva po spoštovanju pravnomočnosti, ki je sama po sebi v obliki ustavnega načela določena v 158. členu Ustave, je tako sestavni del pravice do učinkovitega sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave.² Tudi pravna varnost terja, da vsaka sodna odločba doseže pravno stanje, v katerem je ni več mogoče odpraviti, razveljaviti ali spremeniti.³

12. Pritožnici sta v postopku prisilne poravnave svoje terjatve prijavili kot navadne terjatve in podali zahtevo za priznanje teh terjatev kot navadnih terjatev. Zoper dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev sta vložili ugovora, ker je upravitelj v njem navedel, da sta prijavili navadne terjatve z odložnim pogojem. Sodišče prve stopnje je s sklepom o preizkusu terjatev št. St 5708/2014 z dne 22. 4. 2016 ugovoroma ugodilo (glej točki 1.4 in 1.5 izreka sklepa), sestavni del tega sklepa pa je postal tudi končni seznam preizkušenih terjatev z dne 20. 4. 2016 (glej 2. točko izreka).⁴ Iz tega seznama izhaja, da je upravitelj terjatve pritožnic priznal kot navadne terjatve (glej 26. in 27. zaporedno številko končnega seznama). Ker zoper to ni bila vložena pritožba, je navedeni sklep v tem delu postal pravnomočen.⁵

13. Odločitev sodišča prve stopnje o potrditvi prisilne poravnave je Višje sodišče z izpodbijanem sklepom razveljavilo in nad dolžnico začelo stečajni postopek. Štelo je namreč, da gre pri terjatvah pritožnic za navadne terjatve z odložnim

¹ Glej sklep Ustavnega sodišča št. Up-777/04 z dne 7. 3. 2006, 3. točka obrazložitve.

² Glej odločbo Ustavnega sodišča št. Up-1004/11 z dne 8. 11. 2012 (Uradni list RS, št. 90/12), 7. točka obrazložitve.

³ Sodišče lahko v pravnomočno vsebino danega sodnega varstva poseže le v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi, ki jih predvideva zakon. Glej odločbo Ustavnega sodišča št. Up-2089/06, U-I-106/07 z dne 18. 10. 2007 (Uradni list RS, št. 102/07, in OdlUS XVI, 111), 19. točka obrazložitve.

⁴ Sodišče je odločilo, da se v končnem seznamu preizkušenih terjatev pri prijavljenih terjatvah pritožnic pravilno navede, da sta prijavili navadne terjatve in ne pogojnih ter da sta ugovora vložili sami pritožnici, v katerih sta podali zahtevo za priznanje terjatev kot navadnih terjatev. To odločitev je upravitelj v končnem seznamu tudi upošteval.

⁵ Sicer so bile zoper navedeni sklep o preizkusu terjatev vložene pritožbe, vendar glede drugih terjatev (prim. sklep št. St 5708/2014 z dne 29. 7. 2016, 2. str. obrazložitve). Ker je tem pritožbam Višje sodišče delno ugodilo s sklepom št. Cst 320/2016, je sodišče prve stopnje upravitelju naložilo pripravo popravljenega končnega seznama preizkušenih terjatev in o tem odločilo s sklepom o preizkusu terjatev, istočasno pa je s sklepom odločilo tudi o potrditvi prisilne poravnave (glej sklepa sodišča prve stopnje št. St 5708/2014 z dne 29. 7. 2016).

pogojem (šlo naj bi za terjatve iz naslova solidarnega poročstva in pristopa k dolgu, za katere naj pritožnici ne bi izkazali, da sta jih namesto dolžnice tudi poravnali). Te imajo na podlagi 4. točke drugega odstavka 201. člena ZFPPIPP za polovico nižji količnik za glasovanje kot navadne terjatve. Določitev tega količnika je namreč odvisna od vrste priznane ali verjetno izkazane terjatve (prim. določbe drugega odstavka 201. člena ZFPPIPP). Višje sodišče je zato ugotovilo, da pri glasovanju o prisilni poravnavi ni bila dosežna večina, ki je sicer potrebna za sprejetje prisilne poravnave. Vsota ponderiranih zneskov terjatev upnikov, ki so glasovali za sprejetje prisilne poravnave, naj bi bila namreč manjša od šestih desetih zneska osnove iz tretjega odstavka 201. člena ZFPPIPP.⁶

14. Upniki lahko v postopku prisilne poravnave prijavijo svoje terjatve do insolventnega dolžnika v roku enega meseca od objave oklica o začetku postopka (prvi odstavek 59. člena ZFPPIPP). Če upnik ne uveljavlja navadne terjatve, pač pa prednostno ali pogojno terjatev, mora to v prijavi terjatve navesti, pri pogojni terjatvi pa opisati okoliščine, katerih nastanek pomeni uresničitev odloženega ali razveznega pogoja, na katerega se terjatev navezuje (glej 4. in 5. točko drugega odstavka 60. člena ZFPPIPP). Upravitelj v različnih fazah insolvenčnega postopka pripravlja sezname terjatev, ki jih mora sodišče prve stopnje objaviti. Te sezname pripravi na podlagi prijavljenih terjatev. Sezname vsebujejo več rubrik, iz katerih je razvidno, kdo je upnik, v kakšni višini je terjatev prijavil, katere terjatve je upravitelj priznal in katere prerekal ter kakšna je višina tako priznanih oziroma prerekanih terjatev, razvidna pa je tudi vrsta teh terjatev (terjatve so lahko uvrščene med navadne, prednostne, zavarovane ali navadne z odložnim/razveznim pogojem). V rubriki Opombe upravitelja je tudi obrazložitev, zakaj je upravitelj neko terjatev prerekal. Če je terjatev prerekal dolжник ali kateri od upnikov, je to v seznamu navedeno kakor tudi razlog prerekanja. Upravitelj se torej izreče o prijavi terjatvi in jo bodisi prizna bodisi prereka. Po objavi osnovnega seznama preizkušenih terjatev upravitelj ne more več prerekati terjatev, ki jih je priznal (šesti odstavek 61. člena ZFPPIPP). V nadaljnjih fazah insolvenčnega postopka lahko sezname popravlja in dopolni le v primerih, ki jih določa zakon. Tega ne more nikoli narediti na lastno pobudo, pač pa glede na ugovore upnikov ali odločitev sodišča (v slednjem primeru po navodilu sodišča).⁷ O ugovorih upnikov zoper dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev odloči sodišče prve stopnje s sklepom o preizkusu terjatev (1. točka drugega odstavka 69. člena

⁶ Prisilna poravnava je sprejeta, če za njeno sprejetje glasujejo upniki, katerih skupni ponderirani zneski terjatev so najmanj enaki šestim desetimam zneska osnove iz tretjega odstavka 201. člena ZFPPIPP (205. člen ZFPPIPP). Višje sodišče je v izpodbijanem sklepu navedlo, da znaša delež upnikov, ki so glasovali za prisilno poravnavo, 50,41 odstotka, torej manj kot za njeno sprejetje predpisuje navedena določba.

⁷ Upravitelj tako pripravi npr. popravljen osnovni seznam preizkušenih terjatev glede na ugovore upnikov (tretji in četrti odstavek 62. člena ZFPPIPP), prav tako dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev (prim. 65. člen ZFPPIPP) ali končni seznam preizkušenih terjatev po navodilu sodišča (prim. 70. člen ZFPPIPP).

ZFPPIPP). Zoper ta sklep je mogoča pritožba, o kateri odloča Višje sodišče. Iz navedenega torej izhaja, da tudi sodišče prve stopnje o terjatvah ne odloča po uradni dolžnosti. V odločanje o tem se lahko spusti šele tedaj, ko s sklepom o preizkusu terjatev odloča o ugovorih zoper dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev. Sestavni del tega sklepa pa je tudi končni seznam preizkušenih terjatev (2. točka četrtega odstavka 69. člena ZFPPIPP). Ko postane ta sklep pravnomočen, je pravnomočna tudi vsaka odločitev o terjatvi (kot celoti) v navedenem seznamu. Zato ne drži navedba KBM v odgovoru na pritožbo, da pravnomočni sklep o preizkusu terjatev ne pomeni pravnomočne odločitve tudi o naravi terjatev.

15. Kot je bilo pojasnjeno v 12. točki obrazložitve te odločbe, je bilo v obravnavanem primeru o terjatvah pritožnic pravnomočno odločeno že s sklepom sodišča prve stopnje o preizkusu terjatev št. St 5708/2014 z dne 22. 4. 2016. Bile so priznane kot navadne terjatve. To pomeni, da je bilo pravnomočno odločeno tudi o vrsti terjatve. Odločitev o tem je pomembna za poznejšo fazo glasovanja o prisilni poravnavi, saj služi kot podlaga za določitev količnika glasovanja o prisilni poravnavi (prim. 201. člen ZFPPIPP). To izhaja iz prvega odstavka 201. člena ZFPPIPP, ki določa, da se pri izračunu deleža glasovalnih pravic upnika pri glasovanju o sprejetju prisilne poravnave upošteva znesek vsake priznane ali verjetno izkazane terjatve upnika iz 73. člena ZFPPIPP,⁸ pomnožen s količnikom za glasovanje o prisilni poravnavi.

16. Ker je bilo v fazi preizkusa terjatev o njunih terjatvah pravnomočno odločeno, sta se pritožnici zanesli, da v nadaljnjih fazah postopka prisilne poravnave njune terjatve ne bodo več predmet obravnavanja. Institut pravnomočnosti namreč izključuje nadaljnje razpravljanje o spornem razmerju (*ne bis in idem*), hkrati pa pomeni vezanost strank in sodišča na vsebino sodne odločbe.⁹ Višje sodišče pa je v nasprotju s tem pravnomočno priznane navadne terjatve pritožnic v okviru odločanja o pritožbi zoper sklep sodišča prve stopnje o potrditvi prisilne poravnave še enkrat preizkušalo in o njih drugače presodilo, ker jih je štelo za navadne terjatve z odložnim pogojem. S tem je v tem delu poseglo v že pravnomočno odločitev sodišča prve stopnje o preizkusu terjatev, čeprav je bilo na to odločitev vezano. Posledici te kršitve Višjega sodišča pa sta bili njegova odločitev o dodelitvi polovico nižjega količnika za glasovanje terjatvam pritožnic (ki sta glasovali za potrditev prisilne poravnave) in ugotovitev, da delež upnikov, ki so glasovali za prisilno poravnavo, ne dosega kvote iz 205. člena ZFPPIPP. To pa je bil razlog za razveljavitev potrjene prisilne poravnave in odločitev o začetku stečajnega postopka nad dolžnico. Iz navedenega izhaja, da je Višje sodišče s tem, ko je v okviru odločanja o pritožbi zoper sklep o potrditvi prisilne poravnave

⁸ Kaj se upošteva kot znesek take terjatve, določa drugi odstavek tega člena.

⁹ Prim. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-685/05 z dne 6. 11. 2008 (Uradni list RS, št. 111/08, in OdlUS XVII, 90), 12. točka obrazložitve.

drugače odločilo o vrsti terjatev pritožnic, kot je sicer izhajala iz pravnomočnega sklepa sodišča prve stopnje o preizkusu terjatev, kršilo pravico pritožnic do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave.

17. Ker je sodišče z izpodbijanim sklepom pritožnicama kršilo pravico iz prvega odstavka 23. člena Ustave, je Ustavno sodišče ta sklep razveljavilo in zadevo vrnilo v novo odločanje Višjemu sodišču (1. točka izreka). Glede na to ni presojalo drugih zatrjevanih kršitev človekovih pravic.

B. – II.

Pobuda

18. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

19. Pobudnici sta vložili pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti tretjega odstavka 20. člena v zvezi s prvim odstavkom 19. člena ZFPPIPP. Njun pravni interes je temeljil na ustavni pritožbi, ki ji je Ustavno sodišče ugodilo in izpodbijani sklep zaradi ugotovljene kršitve prvega odstavka 23. člena Ustave razveljavilo. Morebitna ugoditev pobudi zato ne bi privedla do izboljšanja njunega pravnega položaja. To pomeni, da pobudnici ne izkazujejo pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti izpodbijanih določb. Ustavno sodišče je zato pobudo zavrglo (2. točka izreka).

C.

20. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi tretjega odstavka 25. člena in prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica dr. Jadranka Sovdat ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Sodnica dr. Dunja Jadek Pensa je bila pri odločanju o zadevi izločena. Ustavno sodišče je odločbo sprejelo soglasno.

dr. Jadranka Sovdat
Predsednica